

Sinteza avizelor

la proiectul de Lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri naționale

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Finanțelor (Nr. 11/3-09/219 din 07.02.2020)	Lipsa de obiecții și propuneri	
Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului (Nr. 04/1-05 din 05.02.2020)	<p>1. Procedura specială de expropriere din anexa la proiectul de Lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri naționale este neconstituțională, întrucât încalcă prevederile articolului 46 alineatul (2) din Constituția Republicii Moldova potrivit căruia „Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu <i>dreaptă și prealabilă despăgubire</i>.” Contrar acestei prevederi, procedura specială conține dispoziții ce va permite expropriatului să deposedeze proprietarii bunurilor imobile până la acordarea în prealabil a despăgubirii.</p> <p>2. la punctul 19, potrivit cărui „Exproprierea terenurilor din fondul forestier (...) în situația în care (...) aceștia [proprietarii] sunt cunoscuți dar se află în afara hotarelor țării, (...) sau în situația în care nu se ajunge la o înțelegere cu proprietarii, se <i>efectuează fără acordul</i> acestora”. Prin definiție, exproprierea nu presupune acordul titularului dreptului de proprietate asupra bunului expropriat de a ceda proprietatea sa. Altfel spus, în cazul exproprierii, înstrăinarea bunului are loc contrar voinței proprietarului, dar cu condiția acordării prealabile a unei despăgubiri.</p> <p>3. la punctul 21, potrivit căruia „Decizia de stabilire a cuantumului despăgubirii pentru proprietarii/</p>	<p>1. Articolul 4 al proiectului de lege prevede aplicarea procedurii speciale expuse în anexă exclusiv pentru cazuri când identificarea titularilor drepturilor de folosință sau de alte drepturi nu este posibilă, cu alte cuvinte în cazuri în care persoana care urmează a fi despăgubită nu poate fi identificată. Exproprierea bunurilor persoanelor identificate se va efectua în conformitate cu prevederile legii 488/1999 exproprierii pentru cauza de utilitate publică.</p> <p>Reieșind din cele expuse obiecțiile referitoare la „<i>dreaptă și prealabilă despăgubire</i>” nu pot fi luate în considerare la definitivarea proiectului de lege.</p> <p>2. Prezenta prevedere a fost inclusă în proiectul legii în vederea înregistrării drepturilor de proprietate a statului asupra bunurilor imobile supuse exproprierii.</p> <p>Totodată, cu titlu de precedent asupra situației expuse, facem referire la Legea nr. 105/2017 privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău, care a aplicat aceeași procedură de derogare prevăzută la pct. 19 al proiectului de lege.</p> <p>3. Consecințele pct. 21 sunt reflectate în pct. 22 și 23, care stabilesc că în cazul în care</p>

	<p>deținătorii de alte drepturi reale care nu sunt de acord cu plata compensatorie calculată și specificată în propunerea de expropriere este emisă în baza rapoartelor de evaluare de către o comisie instituită de Guvern (...)” este contrar articolului 13 alineatul (1) din Lege, potrivit cărui în cazul în care părțile nu ajung la un acord asupra exproprierii în modul stabilit la art.9-12, exproprierea pentru cauză de utilitate publică nu poate fi făcută decît prin hotărîre judecătorească cu dreptă și prealabilă despăgubire. Deci dacă părțile nu ajung la un acord asupra sumei despăgubirii, atunci se trece la faza litigioasă a procesului de expropriere care se examinează în instanța de judecată.</p>	<p>expropriatul este nemulțumit de cuantumul despăgubirii prevăzut în decizia respectivă a expropriatorului, acesta poate să se adreseze în instanța judecătorească competentă în termen de 2 ani, care curge de la data când i-a fost comunicată respectiva decizie de stabilire a cuantumului despăgubirii, fără a putea contesta transferul de la expropriat la expropriator al dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile și, după caz, al dreptului de folosință. Această normă fiind necesară în vederea evitării tergiversării implementării lucrărilor de reabilitare a sectoarelor de drumuri menționate se propune o procedură specială, derogatorie, care are drept obiectiv facilitarea exproprierii bunurilor, stabilind în acest sens garanțiile necesare, fără a fi afectată plata despăgubirilor pentru proprietarii bunurilor.</p>
	<p>4. Totodată, dorim să atragem atenția că derogările de la procedura stabilită de Legea nr. 488/1999 se pot face doar în caz de urgență, de asediu și de război al căror regim juridic este reglementat în Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.</p>	<p>4. Derogarea de la procedura stabilită este argumentată reieșind din Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ, descrise în pct. 2 al Notei informative a proiectului.</p>
<p>Ministerul Justiției (Nr. 04/1241 din 06.02.2020)</p>	<p><i>La proiectul hotărîrii Guvernului:</i> Potrivit art. 44 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, clauza de adoptare a actului normativ poate conține, după caz, și temeiul legal de adoptare a actului normativ respectiv. În calitate de temei legal se indică doar prevederile legale ce stabilesc competența autorității să emită actul normativ respectiv, pornind de la limitele de reglementare prevăzute de obiectul juridic al actului normativ. Astfel, subliniem că, art. 5 alin. (1) lit. d), alin. (3) și art. 6 alin. (1) lit. a) din <i>Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999</i> nu pot fi indicate drept temei pentru proiectul în cauză întrucît acesta nu se referă la competența de</p>	<p>1. Propunerea a fost acceptată</p>

	reglementare a Guvernului.	
	<p><i>La proiectul legii:</i></p> <p>La art. 4 se va ține cont că exproprierea dreptului de folosință asupra bunurilor imobile este admis pe un termen de pînă la 5 ani, dacă părțile nu convin asupra unui alt termen (art. 2 al <i>Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999</i>).</p>	2. Propunerea a fost acceptată
	<p><i>La proiectul anexei la Lege:</i></p> <p>1. Pct. 1 se va corela cu art. 1 din proiect în partea ce ține de lucrările ce se propun a fi declarate de utilitate publică de interes național.</p>	3. Propunerea a fost acceptată
	<p>2. La pct. 2, din sintagma „legislația în vigoare” se vor exclude cuvintele „în vigoare” ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment. Sub acest aspect, se va revedea întregul proiect.</p>	4. Propunerea a fost acceptată
	<p>3. La pct. 3 se va ține cont că, primăria nu este subiect de drept (a se vedea în acest sens art. 1 din <i>Legea nr. 436/2007 privind administrația publică locală care statuează că, primăria este structură funcțională care asistă primarul în exercitarea atribuțiilor sale legale</i>).</p>	5. Propunerea a fost acceptată
	<p>4. La pct. 19, considerăm excedente cuvintele „publică a”, deoarece proprietatea în funcție de categoria proprietarului este de stat, a unității administrativ-teritoriale sau privată.</p>	6. Propunerea a fost acceptată
	<p>5. La pct. 20, textul „în pct. 16” se va substitui cu textul „la pct. 16”.</p>	7. Propunerea a fost acceptată
	<p>6. La pct. 27 este irelevant și inutil de a defini termenii „expropriator”, „expropriat”, „act de expropriere”.</p>	8. Propunerea nu a fost acceptată deoarece conținutul punctului 27 prezintă doar precizarea instituțiilor și persoanelor implicate în procesul de expropriere, în conformitate cu termenii definiți în art. 3 și 4 al <i>Legii nr. 488/1999 exproprierii pentru cauza de utilitate publică</i> .

Secretar de Stat

Anatol USATÎ

Sinteza avizelor

la proiectul de Lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri naționale

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Finanțelor (Nr. 11/3-09/3008 din 22.04.2020)	Lipsa de obiecții și propuneri	-
Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și mediului	Lipsa de obiecții și propuneri.	Avizul repetat asupra proiectului nu a fost prezentat. În conformitate cu art. 192 al Hotărârii Guvernului 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului <i>În cazul neprezentării avizului/expertizei sau în cazul neprezentării acestuia/acesteia în termenul stabilit, proiectul se consideră avizat/expertizat, iar autorul îl va înainta, în conformitate cu procedura stabilită, pentru examinare Guvernului.</i>
Ministerul Justiției (Nr. 04/3353 din 17.04.2020)	La proiectul hotărârii Guvernului de aprobare a proiectului legii se propune includerea ministrului justiției în lista contrasemnatarilor hotărârii date.	Se acceptă
	În proiectul legii referința la Legea exproprierii pentru cauza de utilitate publică se va expune ținând cont de prevederile art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la indicarea datei adoptării actului normativ să se indice numărul de ordine ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.	Se acceptă
	La proiectul anexei la Lege, reiterăm că, primăria nu este subiect de drept or, potrivit art. 1 din Legea nr. 436/2007 privind administrația publică locală primăria este structură funcțională care asistă primarul în exercitarea atribuțiilor sale legale. Propunem ca la pct. 3 al anexei la Lege să se facă referință la pagina web a autorității publice locale.	Se acceptă Anexa la Lege a fost exclusă

Centru Național Anticorupție (Nr. 06/2-2402 din 27.04.2020)	Se recomandă excluderea anexei actuale și completarea cu o altă anexă care ar reglementa procedura de expropriere a terenurilor, titularilor drepturilor de folosință sau de alte drepturi, identificarea căroră nu este posibilă.	Se acceptă. Anexa la Lege a fost exclusă.
	Completarea note informative cu informații privind argumentarea economico- financiară	Se acceptă. Nota informativă a fost completată cu informația solicitată.

Ministru

Serghei RAILEAN